

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.20 (3092) ●

● ЧАЦВЕР, 29 мая, 2008

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Соль зямлі
Паспяховы вопыт Беларускай калійнай кампаніі будзе ўзяты для пераймання
Стар. 2

Жыццяпіс і справы Алега Рудакова
“Галоўнаму беларусу” Прыангар’я ўсяго толькі сорок
Стар. 3

Вобразы звычайных рэчаў
У Гомельскім палацава-паркавым ансамблі адкрылася выстава мастака Рыгора Сітніцы “Гаспода. Суб’ектыўная рэчаіснасць”
Стар. 4

Пераход на іншую ступень

Беларусь з краіны-атрымальніка дапамогі ААН хутка можа стаць краінай-донарам

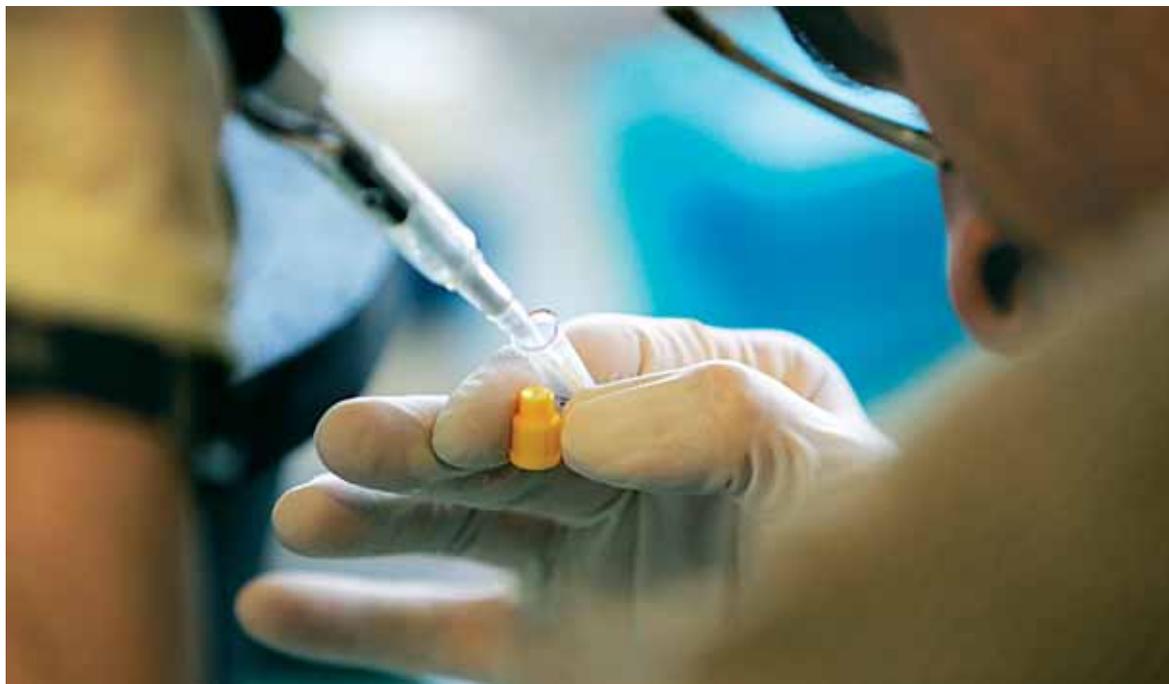
“Трэба ўлічваць, што садзейнічанне, якое аказваецца Беларусі з боку ААН, будзе паступова памяншацца, бо ўзровень жыцця ў нашай краіне расце, і пры захаванні такіх тэмпаў эканамічнага развіцця Беларусь хутка зможа перайсці ў катэгорыю донараў”, — заявіў пастаянны прадстаўнік Беларусі пры ААН Андрэй Дапкюнас.

Ён нагадаў, што Праграма развіцця ААН, Дэвіччы фонд ААН (ЮНІСЕФ) ажыццяўляюць у Беларусі важныя праекты па ахове здароўя, павышэнні энергаэфектыўнасці і многія іншыя. Да прыкладу, ПРААН штогод рэалізуе ў краіне праектаў на шэсць мільёнаў долараў ЗША, а ЮНІСЕФ — на 1 мільён долараў.

Андрэй Дапкюнас адзначыў, што з трыбуны ААН Беларусь паслядоўна і настойліва адстойвае ідэі мірнага суіснавання дзяржаў, а таксама прынцып шматбаковасці ў міжнародных адносінах як процівагу “праву моцнага”. “У дзейнасці ААН у гэтым кірунку хапае недапрацовак, многія дэкларацыі ААН так і засталіся на паперы, — лічыць пастаянны прадстаўнік Беларусі пры ААН. — Але бясспрэчна тое, што без станоўчага ўплыву ААН на міждзяржаўныя адносіны наш свет быў бы значна меней бяспечным”.

Святло заўтрашняга дня

Пяць новых філіялаў Рэспубліканскага цэнтра трансферу тэхналогій будуць створаны да канца года на базе інстытутаў Нацыянальнай акадэміі навук

Будучыя тэхналогіі сёння ствараюцца ў навуковых лабараторыях

Іван Іваню

Увогуле, як паведаміў дырэктар цэнтра Аляксандр Успенскі, такія філіялы плануецца стварыць у многіх навуковых установах рэспублікі. Мяркуецца, што пашырэнне сеткі філіялаў цэнтра трансферу тэхналогій будзе садзейнічаць больш эфектыўнай папулярнасці навуковых дасягненняў на ўнутраным і

нешнім рынках. Гэта важна, паколькі ў Беларусі ідзе фарміраванне інавацыйнай, навукаёмкай і канкурэнтаздольнай эканомікі. Цяпер у краіне працуюць 22 такія ўстановы. Яны даюць кансультацыі пры афармленні інавацыйных і інвестыцыйных праектаў, садзейнічаюць у пошуку партнёраў. Філіялы цесна ўзаемадзейнічаюць з прадпрыемствамі, навуковадаследчымі і доследна-канструк-

тарскімі арганізацыямі.

Рэспубліканскі цэнтр трансферу тэхналогій пастаянна ўмацоўвае міжнароднае супрацоўніцтва. У ліку яго партнёраў прадпрыемствы і арганізацыі з шаснаццаці краін свету, з якімі заключана і дзейнічае каля пяцідзесяці пагадненняў. Цяпер, у прыватнасці, вядуцца перамовы аб устанавленні кантактаў з шэрагам навуковых устаноў Егіпта.

ВЕСТКІ

З’явіцца новае пасольства

Васіль Харытонаў

Пасольства Швецыі абавязкова будзе адкрыта ў Беларусі.

Аб гэтым паведаміў кіраўнік аддзялення пасольства Швецыі ў Мінску Стэфан Эрыксан на прэс-канферэнцыі ў Мінску. “Калі канкрэтна гэта адбудзецца, я пакуль сказаць не магу, але мы працуем у гэтым напрамку, і планы па адкрыцці пасольства ў беларускай сталіцы не змяняюцца”, — сказаў Стэфан Эрыксан. На яго думку, адкрыццё пасольства будзе садзейнічаць развіццю адносін у многіх сферах, пашырыць магчымасці сустрэч грамадзян дзвюх дзяржаў, умацуе культурныя, гандлёва-эканамічныя сувязі паміж краінамі.

Узаемная цікавасць

З прыгажосцю і шматстайнасцю карэйскага паэтычнага, музычнага і танцавальнага мастацтва пазнаёмліся ўдзельнікі вечарыны ў мінскім ДOME дружбы

Сустрэча была прысвечана творчасці вялікага карэйскага паэта Чон Чхоля, які жыў у XVI стагоддзі. Другі сакратар пасольства Рэспублікі Карэя Кім Са Хі на адкрыцці вечара адзначыла, што культурнае супрацоўніцтва паміж Рэспублікай Беларусь і Рэспублікай Карэя сведчыць аб вялікай цікавасці народаў дзвюх краін адзін да аднаго. Яна выказала словы захаплення тым, што ў Беларусі ведаюць і вывучаюць творчасць карэйскіх паэтаў. На вечарыне студэнты Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, якія вывучаюць карэйскую мову, дэкламавалі вершы Чон Чхоля. Цікавай для ўдзельнікаў сустрэчы была не толькі карэйская паэтычная творчасць, якая адлюстроўвае вытокі нацыянальных традыцый, гісторыю, але і нацыянальныя танцы — з веерамі, барабанамі, якія прадэманстравалі карэйскія артысты.

Дарэчы, у мінулым годзе ў Беларусі з гастролямі ўпершыню пабыўаў нацыянальны танцавальны калектыў з гэтай далёкай краіны. Адзін з канцэртаў і адбыўся ў Мінску.

Па законах добрасуседства

Партрэты Радзівілаў, якія знаходзяцца ў Польшчы, ёсць упэўненасць, абавязкова будуць экспанаваны ў Нясвіжскім замку

Барбара Радзівіл

Ірына Трацэвіч

Начальнік упраўлення ўстаноў культуры і народнай творчасці Міністэрства культуры Беларусі Васіль Чэрнік паведаміў, што намер польскага боку прадставіць на дэпазіт арыгіналы партрэтаў зафіксаваны ў пратаколе беларуска-польскай кансультацыйнай камісіі па пытаннях аховы гісторыка-культурнай спадчыны, пасяджанне якой прайшло ў Познані. Работы будуць прадстаўлены, калі адкрыецца першая чарга палацава-паркавага комплексу ў Нясвіжы, дзе цяпер ідзе рэканструкцыя.

Васіль Чэрнік адзначыў, што вяртанне гісторыка-культурных каштоўнасцяў у Беларусь з Расіі, Украіны, Літвы, Польшчы ўпіраецца ў адну праблему — заканадаўства дзяржаў не дае магчымасці вяртаць каштоўнасці ў краіну іх паходжання.

Разам з тым можна арганізоўваць абмен гісторыка-культурнымі рэчамі. Для гэтага павінны працаваць міждзяржаўныя камісіі.

Неабходнасць стварэння беларуска-расійскай камісіі агучана, у прыватнасці, старшынёй Падліковай палаты Расіі Сяргеем Сцяпашыным у час адкрыцця экспазіцыі слупкіх

Кароль Радзівіл

паясоў з фондаў Дзяржаўнага гістарычнага музея (Масква) у Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі. Абмяркоўваецца таксама пытанне аб стварэнні камісій па пытаннях гісторыка-культурнай спадчыны з Украінай і Літвой.

НАВІНЫ

Вялікай
Перамозе
прысвячаецца

Уладзімір Раманоўскі

Аб'яўлены Рэспубліканскі конкурс па стварэнні п'ес і інсцэніровак літаратурных твораў на патрыятычную тэматыку.

Ён прысвечаны 65-годдзю вывалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і 65-годдзю Вялікай Перамогі пад дэвізам “Мы памятаем радасць сорок пятага”. Конкурс будзе доўжыцца да 20 кастрычніка. Заснавальнікамі яго выступаюць Міністэрства культуры Беларусі, Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі, Беларускі саюз тэатральных дзеячаў, Беларускі саюз тэатральна-мастацкіх крытыкаў, Саюз пісьменнікаў Беларусі. Падвядзенне вынікаў конкурсу і ўзнагароджанне пераможцаў будзе прымеркавана да святкавання Міжнароднага дня тэатра.

Падрабязная інфармацыя аб умовах удзелу ў конкурсе размешчана на Інтэрнэт-сайце Міністэрства культуры Беларусі.

Дзеля гандлю
і адпачынку

У Гродне плануецца пабудаваць гандлёвы цэнтр з трыма кіназаламі і лядовай пляцоўкай.

Паводле слоў старшыні Гродзенскага гарвыканкама Аляксандра Антоненкі, пад гіпермаркет адведзена 9 гектараў гарадской тэрыторыі на праспекце Кляцкова. Права арэнды ўчастка набыло замежнае прыватнае прадпрыемства “Трыніці Інвест”. У адпаведнасці з умовамі аўкцыёну яно абавязана пабудаваць аб'ект і ўвесці яго ў эксплуатацыю на працягу трох гадоў.

Соль зямлі

Паспяховы вопыт Беларускай калійнай кампаніі будзе ўзяты для пераймання

Аляксандр Сямёнаў

У Вене прайшла канферэнцыя Міжнароднай асацыяцыі вытворцаў угнаенняў. Выступаючы на ёй, першы намеснік прэм'ер-міністра Беларусі Уладзімір Сямашка адзначыў, што паспяховы вопыт Беларускай калійнай кампаніі, якая займае больш за трэць сусветнага рынку калійных угнаенняў, будзе выкарыстаны ў рабоце іншых прадпрыемстваў краіны. “Гэта вельмі паспяховы камерцыйны

ФОРУМ

Дзелавыя кантакты
ўмацоўваюць партнёрства

Іван Мірскі

IX Міжнародную ўніверсальную выставу-кірмаш “Вясна ў Гомелі” наведалі прадстаўнікі дваццаці прадпрыемстваў Малдовы.

Яны прыязджалі ў Беларусь для перагавораў аб пастаўках прадукцыі і падпісанні адпаведных

кантрактаў. У прыватнасці, інтарэс да выставы праявілі прадстаўнікі прадпрыемстваў з Едзінецкага раёна, а таксама Гагаузіі.

Малдаўскія кампаніі правялі перамовы па пашырэнні паставак на рынак Беларусі свежай і кансерваванай гародніны і садавіны, прадукцыі харчовай і вінаробчай прамысловасці, абмеркавалі пытанні набыцця ў Беларусі тутэй-

шых тавараў.

Мэта выставы “Вясна ў Гомелі” — дэманстрацыя найноўшых узораў прадукцыі, пошук дзелавых партнёраў, усталяванне ўзаемавыгадных кантактаў. У выставе ўдзельнічалі звыш 200 прадпрыемстваў усіх абласцей Беларусі, а таксама рэгіёнаў Расіі, Украіны, краін Балтыі і далёкага замежжа.

Міжнародная выстава “Вясна ў Гомелі” стала месцам карысных сустрэч

З Масквы — з медалямі!

Вольга Кустава

Беларуская каманда ўдала выступіла на 42-й Міжнароднай Мендзялееўскай алімпіядзе школьнікаў па хіміі.

Па выніках алімпіяды на рахунку навучэнцаў 11-га класа ліцэя Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта тры ўзнагароды: у Паўла Чулкіна — “золата”, у Леба Гарбацэвіча — “серабро”, а ў Ганны

Сіваплясавай — “бронза”. Вучні ж мінскай сярэдняй школы нумар 22 Валерыя Каснерык і Дзмітрый Дойнікаў прывезлі дадому адпаведна залаты і сярэбраны медалі, вучань сярэдняй школы нумар 51 Андрэй Конанаў стаў сярэбраным прызёрам алімпіяды.

Варта сказаць, што ў Беларусі моцныя традыцыі хімічнай школы, і вучні не аднойчы пацвярджалі гэта сваімі поспехамі на алімпіядах. У Мендзялееўскай

алімпіядзе ўдзельнічалі пераможцы рэспубліканскіх тураў адборачных спаборніцтваў. Навучэнцы павінны былі за пяць гадзін рашыць дзесяць задач з розных раздзелаў хіміі. Трэба адзначыць, што ў алімпіядзе ўдзельнічалі школьнікі з Беларусі, Расіі, Украіны, Узбекістана, Азербайджана, Казахстана, Малдовы, Арменіі, Кіргізіі, Туркменістана, Таджыкістана, Латвіі, Эстоніі, Румыніі і Балгарыі.

дзеінасці БКК. “Хоць яе работа пачыналася ў даволі складаных умовах, было процістаянне на калійным рынку, з сярэдзіны 2007 года кампанія сапраўды сфарміравалася і з'яўляецца прызнаным лідэрам”, — падкрэсліў Уладзімір Сямашка.

У 2004 годзе ад продажу звыш 7 мільёнаў тон беларускіх калійных угнаенняў на экспарт быў выручаны 751 мільён долараў ЗША. “У 2008 годзе мы перасягнулі лічбу 3 мільярды долараў. Гэта — істотны рост. Такім чынам, паспяхова работа адной кампаніі ў значнай ступені кампенсуе тыя выдаткі, якія Беларусь панесла з-за павышэння цаны на энергарэсурсы”, — заўважае Уладзімір Сямашка.

Станоўчы вопыт БКК будзе

выкарыстаны ў рабоце створанай год таму Беларускай нафтавай кампаніі. БНК кансалідуе экспарт беларускіх нафтапрадуктаў і ўжо дабілася пэўных поспехаў. “Яшчэ нядаўна нафтапрадукты прадаваліся ў трэці і чацвёртыя рукі, а новая схема продажаў оптам і без пасрэдняка дасць магчымасць атрымаць дадатковы прыбытак”, — упэўнены Уладзімір Сямашка. Паводле яго слоў, у Беларусі мэтанакіравана пайшлі на стварэнне вытворчых аб'яднанняў на базе рэспубліканскіх унітарных прадпрыемстваў. У прыватнасці, такія аб'яднанні створаны на базе Мінскага аўтазавада, трактарнага завада, металургічнага завада, якія маюць сваю структуру збыту і эфектыўна экспартуюць прадукцыю.

ПРАЕКТЫ

Закон,
запатрабаваны
часам

Віктар Міхайлаў

Палата прадстаўнікоў прыняла на сесіі ў другім чытанні законапраект аб прадастаўленні іншаземным грамадзянам і асобам без грамадзянскага статусу бежанца, дадатковай і часовай абароны ў Рэспубліцы Беларусь.

Як адзначыў старшыня Пастаяннай камісіі па правах чалавека, нацыянальных адносінах і сродках масавай інфармацыі Юрый Кулакоўскі, гэты законапраект запатрабаваны часам, паколькі развіццё інтэграцыйных працэсаў абвастрыла праблему міжнароднай абароны іншаземцаў, якія асцерагаюцца стаць ахвярамі ганенняў па прыкметах расы, нацыянальнасці, палітычных перакананняў або бягучых ад узброеных канфліктаў.

Падрыхтаваны нарматыўны акт прадугледжвае стварэнне дадатковай аховы замежных грамадзян у Беларусі. З уяўленнем таго інстытута асобам, якія атрымаюць дадатковую абарону, будучы выдавацца дазволы на часовае пражыванне ў Беларусі тэрмінам на 1 год з магчымасцю яго падоўжання.

Законапраект таксама ўводзіць палажэнне аб ідэнтыфікацыі асобы іншаземца, у тым ліку непаўналетняй, якая хадайнічае аб абароне і не мае дакумента для выезду за мяжу. Па словах Юрыя Кулакоўскага, дадзены законапраект атрымаў высокую ацэнку з боку прадстаўніка Упраўлення Вярхоўнага камісара ААН па справах бежанцаў у Беларусі і адпавядае міжнародным нормам.

Узаемасувязь
культур

У навучальных установах Беларусі будучы рыхтаваць кадры для ўстановаў культуры Таджыкістана. Дамоўленасць дасягнута ў ходзе перагавораў міністраў культуры дзвюх краін.

На прэс-канферэнцыі ў Мінску міністр культуры Таджыкістана Мірзашахрух Асроры адзначыў, што ў Таджыкістане ёсць Нацыянальная кансерваторыя і Дзяржаўны інстытут мастацтваў, дзе рыхтуюць прафесійныя кадры. Дзейнічаюць харэаграфічныя, музычныя каледжы. Тым не менш, краіна мае патрэбу ў большай колькасці спецыялістаў. У ходзе перагавораў у Мінску абмяркоўваліся многія аспекты развіцця культурнага супрацоўніцтва паміж дзвюма дзяржавамі. Сёння, напрыклад, актыўна развіваюцца кантакты ў бібліятэчнай і музейнай справах. У Таджыкістане вельмі любяць беларускую культуру і заўсёды цёпла прымаюць беларускіх артыстаў, таму плануецца больш актыўныя абмены творчымі калектывамі. У прыватнасці, міністр культуры Таджыкістана падкрэсліў, што яго краіна з задавальненнем адгукнецца на прапанову аб арганізацыі канцэрта акцыі “Мы — беларусы!”.

Вытворчае аб'яднанне “Беларуськалій” — адзін з самых вядомых у свеце брэндаў Беларусі

“Песняры”: НОВЫЯ ТВОРЧЫЯ ПЛАНЫ

Два новыя музычныя альбомы і вялікі гастрольны тур па Беларусі і Расіі рыхтуе дзяржаўны ансамбль да свайго 40-гадовага юбілею

Вольга Карняйчук

Мастацкі кіраўнік ансамбля Вячаслаў Шарапаў расказвае, што сёлета калектыў плануе выпусціць альбом “Шчаслівасць”, у аснову якога будуць пакладзены вершы Янкі Купалы. Творчы праект павінен стаць своеасаблівай музычнай прэзентацыяй ансамбля, на яго аснове будзе створана новая канцэртная праграма. А вось у наступны альбом увайдучь песні на вершы паэтаў XIX стагоддзя. Калектыў плануе арганізаваць спецыяльны канцэрт да юбілею, аднак падрабязнасці гэтага мерапрыемства музыканты пакуль не раскрываюць.

Новы перыяд творчай біяграфіі “Песняроў” Вячаслаў Шарапаў назваў этапам актыўнага развіцця. “Мы завяршылі аднаўленчы перыяд, падчас якога ішла будоўля і ў прамым, і ў пераносным сэнсе”, — сказаў ён.

У такім складзе сёння выступае ансамбль “Песняры”

Цяпер ідзе актыўная творчая праца, у калектыва шчыльны гастрольны графік. Адна з асаблівасцяў новага этапу “Песняроў” — імкненне прыцягнуць моладзь у шэрагі прыхільнікаў. Пры гэтым артысты імкнуцца апраўдаць надзеі і сваіх ранейшых слухачоў, якія даўно любяць творчасць “Песняроў”. Што ж агульнага паміж “Песнярамі” XX і XXI стагоддзяў? Вячаслаў Шарапаў лічыць, што вельмі мала засталася калектываў у жанры вакальна-інструменталь-

ных ансамбляў, якія працуюць з жывым гукам, але гэта было і застаецца прынцыповай пазіцыяй “Песняроў”. Менавіта таму ансамбль імкнецца пазбягаць выступленняў у зборных канцэртах, дзе адной з тэхнічных умоў з’яўляецца выкарыстанне фанэграмы.

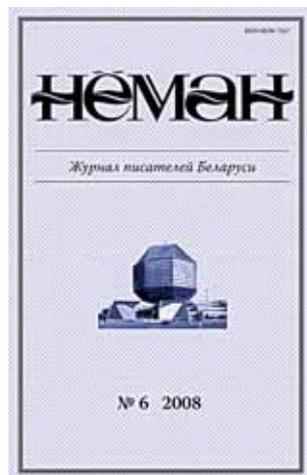
Аб гэтым заявіў дырэктар рэдакцыяна-выдавецкай установы “Літаратура і мастацтва” Аляксандр Карлюкевіч падчас правядзення ў Мінску круглага стала “Агульнасць лёсаў — агульнасць літаратур: часопіс “Нёман” у кантэксце беларуска-расійскіх літаратурных сувязяў”.

Спаўна мацнеюць літаратурныя сувязі

Іван Яцкевец

Беларускі часопіс “Нёман” мае намер пашыраць супрацоўніцтва з расійскімі калегамі.

Літаратурна-мастацкі і грамадска-палітычны часопіс “Нёман” выдаецца ў Беларусі з 1945 года. У цэнтры яго пастаяннай увагі падае не толькі ў Беларусі, але і ў Расіі, бліжэй і далей замужжы, пытанні палітыкі, ідэалогіі, навукі, гісторыі, культуры, мастацтва. Часопіс актыўна ўзаемадзейнічае з вядучымі літаратурна-мастацкімі выданнямі Расіі, Украіны і іншых краін. У прыватнасці, даўняе творчае супрацоўніцтва існуе ў “Нёмана” з расійскімі “Нашим современником”, “Литературной газетой”. Нядаўні праект, які дамовіліся рэалізоўваць Інтэрнэт-газета “Время Союза” і часопіс “Нёман”, — анансаванне публікацый беларускага выдання.

З другога паўгоддзя 2007 года расійскія чытачы атрымалі магчымасць выпісваць беларускі часопіс “Нёман”. Аляксандр Карлюкевіч таксама дадаў, што ў Расіі можна атрымліваць па падпісцы беларускія часопісы “Малодосць”, “Польмя”, штотыднёвік “Літаратура і мастацтва”.

У прыватнасці, даўняе творчае супрацоўніцтва існуе ў “Нёмана” з расійскімі “Нашим современником”, “Литературной газетой”. Нядаўні праект, які дамовіліся рэалізоўваць Інтэрнэт-газета “Время Союза” і часопіс “Нёман”, — анансаванне публікацый беларускага выдання.

Жыцццяпіс і справы Алега Рудакова

Старшыні рады Рэгіянальнай грамадскай арганізацыі “Іркуцкае таварыства беларускай культуры імя Яна Чэрскага” ўсяго толькі сорок

Адам Мальдзіс

У апошнія месяцы яго прозвішча часта з’яўлялася на старонках як беларускай прэсы, так і расійскай. Нагоды былі розныя: VIII з’езд арганізацыі (у канцы красавіка), правядзенне “Тыдня беларускай культуры” з фестывалем беларускай песні, свята “Гуканне вясны”... І загалом былі розныя, сярод іх і пра старшыню: “Талоўны беларус” Прыангар’я”.

У Рудакова юбілей? Думалася, пяцідзясяцігадовы. Праўда, пасля некалькіх сустрэч, у тым ліку на аўтарытэтных форумах, у мяне засталася ўражанне, што ён чалавек крыху маладзейшы. Што ж, безліч спраў, апантанасць пры іх выкананні часам сціраюць з аблічча сляды часу... Але, на ўсякі выпадак, рашыў заглянуць у даведнік “Беларусы і ўраджэнцы Беларусі ў памежных краінах” (2000), які сам жа рэдагаваў. І аказалася, што Алегу Рудакову толькі 40. Нарадзіўся ён у вёсцы Бяздзевічы Полацкага раёна Віцебскай вобласці. Адтуль паехаў паступаць у Цюменскае вышэйшае інжынерна-каманднае вучылішча. Потым служыў у Віцебскай гвардзейскай дывізіі ракетных войскаў: яна ў Вялікую Айчынную вайну вызваляла Віцебск і Полацк, а тады

кватаравалася ў Іркуцку. Дэмабілізаваўшыся па стане здароўя, Олег Рудакоў паступіў на гістарычны факультэт Іркуцкага дзяржаўнага ўніверсітэта. Пасляхова закончыў яго, стаў працаваць настаўнікам. І ўвесь час яго турбавала думка: няўжо я адзіны беларус у горадзе? Даў абвештаваць у газету. У лютым 1996 года ў кабінце папулярнага ва ўсім Прыбайкалі нейрахірурга Анатоля Рэута, случчанаіна родам, сабралася пяць чалавек. А праз тры месяцы правялі першы, установаўчы з’езд таварыства.

Колькі ж можа быць беларусаў на тэрыторыі Іркуцкай вобласці, роўнай па тэрыторыі Беларусі, Украіне і Прыбалтыцы? Толькі ў пачатку XX стагоддзя, у часы Сталыпінскай рэформы, у Прысяянне перасялілася да мільёна (!) беларусаў, пераважна з Магілёўшчыны і Гомельшчыны (пік прыпаў якраз на 1908 год). У кожным раёне вобласці аказалася па 10–15 вёсак кампактнага (або па суседстве з буратамі) пражывання, а ў адным Тулунскім — ажно 124 вёскі. Акружаныя дрымучымі лясамі, адзеленыя вялікімі адлегласцямі,

беларусы захавалі родную мову, народную творчасць, традыцыйны побыт (асабліва ў ткацтве, адзенні). У гэтым Алег пераканаўся, вандруючы кожнае лета па краі. З экспедыцый ён прывозіць новыя экспанаты для музея-майстэрні “Беларуская хатка”, запісы нідзе не занатаваных песень, адрасы новых сяброў.

Напружаная паўсядзённая праца ўжо дала першыя вынікі. Штомесяц выходзіць на беларускай і

рускай мовах бюлетэнь-газета “Маланка”, тыраж якой (900 экзэмпляраў) рассылаецца не толькі па вобласці, але і ў розныя краіны свету. Выданне стала іграць ролю своеасаблівага каардына-тара культурнага жыцця дзяспары. Шырыцца кола аўтараў. Вось і ў апошніх нумарах вучоны-фальклорыст з Германіі пытаецца, як яму лепш прыехаць і дзе спыніцца, каб запісаць старыя беларускія песні; беларуска з Хакасіі прапануе наладзіць абмен вопытам музейнай работы, дырэктар Валыненскага музея імя Яна Чэрскага на Віцебшчыне просіць прыслаць новыя звесткі пра сла-

вутага земляка-географа, работу таварыства яго імя. Друкуюцца допісы з Літвы і Эстоніі, успаміны, генеалагічныя матэрыялы выходцаў з Беларусі. Выдаюцца творы мясцовых паэтаў, беларускія календарыкі.

Усё большую вядомасць набываюць канферэнцыі, якія арганізуюцца таварыствам або з яго ўдзелам. Яны прысвечаны гісторыі перасялення беларусаў у Сібір (яно пачалося яшчэ пры Іване Грозным), этнічнай адметнасці кампактных беларускіх пасяленняў, захаванню традыцый продкаў.

Вялікая прыцягальная сіла ў народных святаў, якія ладзяцца таварыствам: Купалле, Дзяды, Каляды, Гуканне вясны. На іх з’яжджаецца да пяцісот удзельнікаў. Удзячныя аўдыторыі збіраюць выступленні гурта “Ленушка” (ад назвы рэчкі). У Іркуцку дзейнічаюць клубы “Крывічы” (для моладзі) і “Зярынтка” (для дзяцей), у раёнах — цэнтры пры школах.

Пры ўсёй сваёй мэтанакіраванасці, апантанасці, пасіянарнасці (гэтыя рысы называюць газеты) аднаму Алегу Рудакову не справіцца б з такім аб’ёмам работы. І ён акружае сябе надзейнымі памочнікамі, будучымі лідэрамі беларусаў Прыбайкалля (Прыса-

яння). “Маланка” знаёміць чытачоў з імі. Гэта Алена Сіпакова, нашчадак перасяленцаў у чацвёртым пакаленні. Яна кіруе музеем “Беларуская хатка”, удзельнічае ў экспедыцыях, вядзе майстар-класы па вышыўцы, спявае ў “Ленушцы”. Былы віцэ-губернатар Іркуцкай вобласці, а цяпер старшыня савета дырэктараў “Байкал-расбанка” сын вайскоўца Уладзімір Якавенка быў выбраны намеснікам старшыні таварыства. Таццяна Сіпакова кіруе фальклорным гуртам “Ленушка”, а Марына Галкіна — ансамблем беларускай песні “Журавіны” і дзіцячым танцавальным ансамблем “Пралескі”.

Сябры таварыства дапамагаюць кіраўніцтву вобласці наладжваць кантакты з Беларуссю. Калі ў Іркуцк прылятаў кіраўнік беларускага ўрада Сяргей Сідорскі, яго ў аэрапорце сустракалі беларускімі песнямі таксама юнакі і дзяўчаты ў народных строях. Яны паднеслі гасцю бочачку з омулем і кедравыя арэшкі. Адбылася зацікаўленая гутарка. Дыпламатычнасць і настойлівасць адчыняюць Алегу Рудакову і яго памочнікам дзверы кабінетаў у Мінску. Ён падкрэслівае, што поспех у рабоце забяспечвае таварыству яго адкрытасць прадстаўнікам іншых народаў.

У Алега Рудакова ёсць надзейныя памочніцы

Вобразы звычайных рэчаў

У Гомельскім палацава-паркавым ансамблі адкрылася выстава Рыгора Сітніцы “Гаспода. Суб’ектыўная рэчаіснасць”

Ірына Цімохіна

У сваіх работах аўтар імкнецца выявіць архаіку і метафізіку звычайных рэчаў: кошыка, вазы, акна, плота, даха.

“Мае творы часта называюць этнаграфічнымі, але гэта не так, — разважае Рыгор Сітніца. — Я выпрацоўваю аўтарскі стыль, шукаю знакі і выявы прадметаў. Плот — для мяне не проста плот. Гэта мастацтва, гэта стыль. Я падкрэслена беларускі мастак, які разам з тым стараецца быць і еўрапейскім. Я лічу, што найважнейшая задача нашага мастацтва ў тым, каб захоўваць фундаментальныя каштоўнасці: мову, культуру, рэлігію”.

Рыгор Сітніца — філосаф у мастацтве

На адкрыццё выставы разам з аўтарам прыехаў старшыня Беларускага саюза мастакоў Уладзімір Савіч. А адзначыўшы, што дагэтуль выстава Рыгора Сітніцы паспяхова прайшла ў Мінску, ён

выказаў меркаванне, што ў яе добрая будучыня: “Пасля Гомеля гэтая ж выстава павінна ўбачыць Маскву і Варшаву, паездзіць па свеце. З падобнымі праектамі — выставамі лепшых беларускіх аўтараў, пленэ-

рамі — мы плануем і далей наведваць рэгіёны. “Шкада, што мастакі з перыферыі, якія ад’язджаюць у Мінск, назад часціком не вяртаюцца. Трэба сцерці гэтую мяжу паміж сталіцай і рэгіёнамі”.

Вабяць запаведныя маршруты

У Бярэзінскім запаведніку, без сумненняў, прыгожыя краявіды

Больш за пяць тысяч турыстаў наведалі сёлета Бярэзінскі біясферны запаведнік. Як паведамілі ў экскурсійна-турыстычным адзеле запаведніка, сярэд гасцей было нямала замежных турыстаў, у асноўным з Латвіі, Швецыі, Польшчы, Францыі і Расіі.

Чым прыцягваюць запаведныя мясціны? Адны аддаюць перавагу паляванню, іншыя знаёмяцца з першароднай прыродай. Для ўсіх іх вучоныя і спецыялісты ствараюць новыя турыстычныя маршруты.

Напрыклад, у Бярэзінскім запаведніку можна паслухаць вясновыя трэлі лясных птушак або на свае вочы ўбачыць расліну-драпежніка — расянку — і пры гэтым пачуць кваліфікаваны аповед аб іх. Нарайне з экзатычнымі арніталагічнымі і батанічнымі турамі распрацаваны маршруты па Бярэзінскай воднай сістэме, азёрах, працуе экалагічная сцэжка. Запаведнік прапановуе наведвальнікам каля 10 турыстычных маршрутаў, знаёміць жадаючых з лекавымі раслінамі, а таксама з рознымі жывёламі, сярод якіх ёсць і дзікія зубры.

КРЫЖАВАНКА

Па мясцінах Лагойшчыны

Па гарызанталі:

3. Герой Савецкага Саюза, у 1942–1945 гг. сакратар Лагойскага падпольнага РК КП(б)Б. Яго імя названа вуліца ў Лагойску. 5. “... па снезе ступае, дарогі капае” (прык.) 8. Прозвішча беларускіх асветнікаў, навукоўцаў, заснавальнікаў беларускай навуковай археалогіі, ураджэнцаў Лагойска. 9. Артыст спектакля без слоў. 11. Статус, які быў нададзены Лагойску ў 1998 годзе. 12. “Народныя ...” Партызанская брыгада. 13. Вышэйшы слой прывілеяванага класа. 16. Прыналежнасць твора аўтару. 19. Народны сход гараджан у старажытным Лагойску. 20. “Родны ...” Назва лагойскай раённай газеты. 23. Навука, да якой маюць дачыненне супрацоўнікі Пleshчаніцкай абсерваторыі. 27. Што, паводле эканамічнай тэорыі, стварыла чалавека? 28. Назва завода ў Лагойску, які выпускае цеплааізаляваныя. 29. Усходняя, узвышаная частка хрысціянскага храма. 32. Герой, які здзіўляў сваёй сілай, велічынёй. 33. Назва партызанскай брыгады, якая дзейнічала ў Ла-

гойскім раёне. 34. Беларускі гісторык, доктар гістарычных навук, удзельніца ВАВ, ураджэнка Лагойшчыны. 35. Назва клуба ў Пleshчаніцкім ДК, пры якім існуе хор ветэранаў.

Па вертыкалі:

1. Установа, якая збірае, зберагае і выстаўляе для агляду помнікі культуры, прыродазнаўчыя калекцыі. 2. ... Аскеркі. Пяць сыноў было ў бацькі, яны вызначыліся гераізмам у часы ВАВ і ў мірнай працы. Ураджэнцы Лагойска. 3. Герой Савецкага Саюза. Яго імя названа вуліца ў Бягомлі. 4. Тышка... Прозвішча пачынальніка роду Тышкевічаў на Лагойшчыне. 6. Прозвішча аднаго з тых, хто ацалеў у Хатыні. 7. Здольнасць чалавека захоўваць і аднаўляць у свядомасці ра-

нейшыя ўражанні. 10. Надпіс на кадры ў кінафільме. 14. ...-Хадакоўскі. Беларускі мовазнавец. Нарадзіўся ў фальварку каля в. Гайна. 15. Уладзімір ... Старажытнарускі князь, у “Павучанні” якога ўпершыню ўпамінаецца паселішча Лагойск. 17. Добраўпарадкаваная аўтамабільная дарога. 18. Від гарадскога пасажырскага транспарту. 21. Назва партызанскага спецыяльнага атрада, які дзейнічаў таксама і на Лагойшчыне. 22. Песа Я. Купалы, якую ён напісаў у Акапах. 25. Уступная частка літаратурнага твора. 26. Храм, будынак культывага прызначэння. 30. Яўген ... Беларускі крытык, гісторык, даследчык фальклору. Дзіцячыя гады яго прайшлі ў Гайне. 31. Прыхільнік, абаронца.

Адказы на крыжаванку

Па гарызанталі: 1. Музей. 2. Браты. 3. Пятроў. 4. Мішкін. 5. Камітэт. 6. Камітэт. 7. Пампін. 8. Пампін. 9. Пампін. 10. Пампін. 11. Пампін. 12. Пампін. 13. Пампін. 14. Далека. 15. Манасх. 16. Траца. 17. Траца. 18. Траца. 19. Траца. 20. Траца. 21. Траца. 22. Траца. 23. Траца. 24. Траца. 25. Траца. 26. Траца. 27. Траца. 28. Траца. 29. Траца. 30. Траца. 31. Траца. 32. Траца. 33. Траца. 34. Траца. 35. Траца.

Па вертыкалі: 1. Музей. 2. Браты. 3. Пятроў. 4. Мішкін. 5. Камітэт. 6. Камітэт. 7. Пампін. 8. Пампін. 9. Пампін. 10. Пампін. 11. Пампін. 12. Пампін. 13. Пампін. 14. Далека. 15. Манасх. 16. Траца. 17. Траца. 18. Траца. 19. Траца. 20. Траца. 21. Траца. 22. Траца. 23. Траца. 24. Траца. 25. Траца. 26. Траца. 27. Траца. 28. Траца. 29. Траца. 30. Траца. 31. Траца. 32. Траца. 33. Траца. 34. Траца. 35. Траца.

